

DOI 10.36074/logos-19.12.2025.046

СУЧАСНИЙ СТАН СТАТИСТИКИ ХВОРОБИ ЛАЙМА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Бронова Ірина Михайлівна¹, Майстат Тетяна Володимирівна²,
Саріан Олена Ігорівна³, Кутова Валентина Василівна⁴

---

1. канд.мед.наук, доцент

Кафедра дерматовенерології, хірургічної дерматології та медичної косметології
Харківський національний медичний університет, Харків, УКРАЇНА

2. канд.мед.наук, професор

Кафедра дерматовенерології, хірургічної дерматології та медичної косметології
Харківський національний медичний університет, Харків, УКРАЇНА

3. канд.мед.наук, доцент

Кафедра дерматовенерології, хірургічної дерматології та медичної косметології
Харківський національний медичний університет, Харків, УКРАЇНА

4. канд.мед.наук, доцент

Кафедра дерматовенерології, хірургічної дерматології та медичної косметології
Харківський національний медичний університет, Харків, УКРАЇНА

Хвороба Лайма (синоніми: Лайм-бореліоз, іксодовий кліщовий бореліоз, Lyme disease – англ., la maladie de Lyme – франц., Die Lyme-Krankheit – нім.) – інфекційне трансмісивне природно-вогнищеве захворювання, збудниками якого є спірохети комплексу *Borrelia burgdorferi sensu lato*, а переносниками – іксодові кліщі.

Захворювання характеризується поліморфізмом клінічних проявів, серед яких найбільш характерними є ураження шкіри, нервової системи, опорно-рухового апарату, серця, перебігає як у маніфестній, так і в латентній формах, має схильність до рецидивів і хронічного перебігу. Особливе занепокоєння викликає високий відсоток пізніх уражень різних систем і органів через несвоєчасну діагностику, що призводить до хронічних проявів (3,5-10,6% випадків), довготривалої непрацездатності, інвалідизації, а подекуди – і до летальних випадків[3,7].

Метою даних тез є аналіз сучасного стану захворюваності на хворобу Лайма в Україні в умовах воєнного часу та визначення основних викликів для системи охорони здоров'я.

За офіційними епідеміологічними даними, упродовж 2000–2023 років в Україні зареєстровано понад 45 000 випадків хвороби Лайма, при цьому спостерігається чітка тенденція до зростання захворюваності з максимальними показниками у 2023–2024 роках [2,4,7].

Захворюваність має сезонний характер з піками у весняно-літній та осінній періоди, що відповідає біологічній активності кліщів.

Повномасштабна війна в Україні з 2022 року суттєво вплинула на статистичні показники хвороби Лайма. Масове внутрішнє переміщення населення, перебування людей у природних осередках кліщів, а також обмежений доступ до медичної та лабораторної допомоги зумовили ймовірну недореєстрацію випадків та пізню діагностику захворювання [1].

З клінічної точки зору, провідне значення має раннє виявлення мігруючої еритеми як патогномонічного дерматологічного прояву ранньої стадії хвороби Лайма. Своєчасне призначення антибактеріальної терапії дозволяє запобігти розвитку пізніх ускладнень з боку нервової системи, серця та опорно-рухового апарату, що підкреслює роль лікаря первинної ланки та дерматолога [5,6].

Захворюваність на хворобу Лайма в Україні під час війни демонструє тенденцію до зростання на тлі сезонності та регіональної варіабельності. Воєнні дії створюють додаткові труднощі для епідеміологічного нагляду та своєчасної діагностики, що потребує посилення профілактичних заходів, удосконалення системи моніторингу та підвищення обізнаності лікарів і населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. (n.d.). Хвороба Лайма. <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/inshi-infekciyni-zakhvoruvannya/osoblivo-nebezpechni-infekcii/khvoroba-layma>
- [2] Centers for Disease Control and Prevention. (2024). Lyme disease: Surveillance and statistics. <https://www.cdc.gov/lyme>
- [3] IDSA Lyme Disease Treatment Guidelines. 2020.
- [4] European Centre for Disease Prevention and Control. (2023). Lyme borreliosis: Annual epidemiological report for 2022. <https://www.ecdc.europa.eu>
- [5] Stanek, G., Wormser, G. P., Gray, J., & Strle, F. (2012). Lyme borreliosis. *The Lancet*, 379(9814), 461–473. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(11\)60103-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60103-7)
- [6] Wormser, G. P., Dattwyler, R. J., Shapiro, E. D., et al. (2021). The clinical assessment, treatment, and prevention of Lyme disease. *Clinical Infectious Diseases*, 72(1), e1–e48. <https://doi.org/10.1093/cid/ciaa1215>
- [7] Zolotukhin, O., Tril, V., Volkova, A., & Konechnyi, Y. (2024). Lyme disease in Ukraine in 2000–2023. *Przegląd Epidemiologiczny*, 78(4), 375–380. <https://doi.org/10.32394/pe/195666>